

Modell Ö 7 ÅSKEDUNDER

F. Sheldon

Bombkits, troligen från 1690-talet

Dimensioner:	Längd över stäv	868 mm
	Bredd på bordläggning	290 mm

Skala: kanske 1:24, se nedan

Dimensionerna enligt en preliminär mätning utförd av undertecknad och Göran Forss 27/4 1990. Felmarginal: plus/minus 1 mm på längden; plus/minus 2 mm på bredden. Bredd på spant bör vara ca 4 mm mindre än bredd på bordläggning.

Denna modell inköptes från Francis Sheldon 1801 och hade redan då namnet Åskedunder. Två bombkitsar med detta namn har funnits inom flottan, en byggd 1698 och en 1738. Av dessa hade den förstnämnda dimensionerna 75 fots längd över stäv och bredd 25 fot medan den andra enligt en uppgift var 80 fot 11 tum lång, 22 fot 8 tum bred; enligt en annan dimensionslista 80 fot lång och 22 1/2 fot bred. För fullständighetens skull ska sägas att 1738 års fartyg enligt två listor från 1738 och 1740 hade exakt samma dimensioner som 1698 års, men detta bygger av allt att döma på en förväxling med det äldre fartyget.

Svenska flottan har haft nio bombkitsar, fyra byggda 1698-1703 och fem 1738-1754. Av dessa har åtta längd:bredd-proportioner på mellan 3,33:1 till 3,56:1, huvudparten ligger kring 3,5:1. En avviker påtagligt från detta genom att ha proportionerna 3:1, nämligen den äldsta: Åskedunder från 1698. Modellen har exakt samma proportioner och det kan redan därav sägas att den endast kan tänkas stämma med just 1698 års fartyg. Detta fartygs dimensioner omräknat till modellens ger emellertid en egendomlig skala på ungefär 1:25,65. Det mest sannolika är att modellen är en förstudie som sedan modifierats genom att få större dimensioner men samma proportioner. Fartygstypen var ny och just under 1690-talet byggdes flera andra modeller i samband med projektering av nya fartygstyper (Ö 9 och K 53 på Marinmuseum). Registerkortets uppgift om skala, 1:32, verkar vara en grov gissning och ger betydligt större dimensioner än någon svensk bombkits har haft.

Riggen har tillagts i sen tid, sannolikt under Jacob Häggs ledning. Detta bör observeras eftersom Sheldonsamlingen i övrigt består av origgade modeller. Riggade modeller är normalt antingen instruktionsmodeller (för undervisning i tackling) eller modeller som avser att visa färdiga fartyg, vanligen som prydnad. Familjen Sheldons modeller är genomgående "skrovstudier" - riggen föll inte inom skeppsbyggmästarnas ansvarsområde utan hörde till ekipagemästarnas revir.